

N.F.S. Grundtvig “Samtaler om den Christelige Børnelærdom”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.25, maj 2025

Ændret i version 1.26, december 2025

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1849 (SJ: 961)

Teksten er etableret af Stine Kysø Pedersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Stine Kysø Pedersen, redigeret af Jon Tafdrup og Steen Tullberg

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Jesper Tang Nielsen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2026

|A:97

Samtaler

om

den Christelige Børnelærdom.

1.

Ynglingen. Jeg vilde gjerne høre alt hvad du har at sige om den *christelige Børnelærdom*.

Oldingen. Ja, men det vilde blive for meget paa een Gang, selv om du dermed kun meende alt hvad jeg pleier at sige dem, der, som det hedder paa Landet, gaaer til “*Læsning*” for at *overhøres* i deres *Børnelærdom*, eller som det lyder i Lovsproget: gaae til *Præsten* for at *bekræftes* (confirmeres) i deres *Daabspagt*, thi skøndt dette er langt fra at være alt hvad der kunde siges, saa medtager det dog lang Tid.

Y. Det er vel kun din Skiemt, thi jeg har jo gaaet til *Læsning* og er overhørt i min *Børnelærdom*, saa naar jeg ønsker at høre alt hvad du har at sige om den *christelige Børnelærdom*, da mener jeg kun at jeg ønskede at kiende hele din Synsmaade for *Børnelærdommen*,

der er saa kiendelig afvigende fra alle andres, og som jeg føler mig hendraget til, men har endnu ikke rigtig fattet.

O. Men saa maatte jeg jo dog betragte dig, som et døbt Menneske-Barn, der gik til Præsten for at bekræftes i din Daabspagt!

Y. Ja, du maa gjerne betragte mig saaledes, men jeg seer ikke, at det behøvedes for at sige mig, hvad du i det hele tænker om den christelige Børnelærdom.

A:98O. Troer du da ikke, at det gjør en mærkelig Forskiel, *enten* du spørger om den christelige Børnelærdom for at gaae irecte med mig om min Synsmaade eller dog *kun* for at kunne beskrive den efter min egen Mund, *eller* om du, for din egen Sikkerheds og Fremgangs Skyld, ønsker at vide, hvad et *christent Barn* maa oplyses om for at blive et *Barn i Christo*?

Y. Jo vel, og det sidste maa jo være det, der nærmest passer paa mig, men det er en egen Udtryksmaade, som falder mig dunkel, og for at have en klar Begyndelse, vilde jeg først spørge hvad du siger om *Luthers lille Catechismus*, som en *christelig Børnelærdom*?

O. Derom siger jeg, at det er den bedste *Samtale* om den christelige Børnelærdom, jeg har seet beskrevet, men naar det ligger os paa Hjerte at vide, *hvad* der i Sandhed er den *christelige Børnelærdom*, *hvor* man finder og *hvordan* man levende kan tilegne sig den, da vilde det dog være en ligesaa sær som lang Omvei at begynde med Bedømmelsen af en Bog, skrevet *femtenhundrede* Aar efter *Christi* Fødsel af en *tydsk* Præst, som desuden, netop for at tale og skrive til Oplysning og Opbyggelse for *sine nærmeste*, maatte læmpe sig efter sit *Modersmaal*, sin *Tid* og mange andre *Omstændigheder*. Og endelig saa maa man jo dog først *kiende* den *christelige* Børnelærdom, førend man kan bedømme, om den *lutherske* Børnelærdom **A:99er** ægte *christelig*, og om *Morten Luther* har vidst rettelig at stadfæste og oplyse den, saa den kunde bære fuld og moden Frugt.

Y. Ja, vel synes mig, det maa være det samme, enten man begynder med *Luthers* eller med *din* Mening om Børnelærdommen, men det er jo ganske rigtigt, at skal man have Sikkerhed om at enten hans eller din Mening er ægte *christelig*, da maa man først kiende den *christelige* Børnelærdom, og det længes jeg virkelig efter, fordi jeg føler, at baade Troen og *Haabet*, ja hele vor *Christendom* bliver *vaklende*, naar vi ikke kiender den *Grundvold*, som bærer Gudshuset, og det er jo, hvad den christelige Børnelærdom skal oplyse os om.

O. Meget rigtig, men da vi nu allesammen, vi med *Morten Luther* og han med os, er syndige og skrøbelige Mennesker, saa kan her ikke være Spørgsmaal om, hvad vi tænker eller hvordan vi vilde lægge Grundvold, men kun om, *hvad* Vorherre *Jesus Christus* selv har tænkt og hvordan han som en *viis Bygmester* har lagt Grundvolden til sit aandelige Huus, som ikke blot skulde trodse alle Storme og Oversvømmelser, men som skulde være alle Guds Børns

Fødested, og have sit Lys ikke under Bænken eller Bordet, men paa en *Lysestage*, saa det skinner for *alle dem*, der er i Huset.

Y. Ja, det er klart, thi vel er det ikke før faldet mig ind, at anvende paa *Herren selv* som Bygmester og Oplyser, hvad han siger om dem, der bygger viselig og tænder Lys tilgavns, men det følger dog aabenbar af sig selv, at hos ham, der har al Magt, maa alt være som sagt, saa gjort, og at han, som er Viisdommen selv, ikke raader os andet end hvad han selv gjør.

O. Men naar vi nu for Alvor ønsker at finde den Grundvold, som Vorherre *Jesus Christus* selv har lagt, og hvorom en af hans **A:100**Apostler skriver, at det egentlig er *ham selv*, hvor mener du da, vi maae søge den?

Y. Det veed jeg egentlig slet ikke, thi man siger jo sædvanlig, den skal søges i *Skriften*, men det seer jeg nok, kan hverken føre til *Sikkerhed* eller til *levende* Christendom, og naar *du* siger, den skal søges ved *Daaben*, da kan jeg nok føle, der er noget i det, og kan slet ikke forstaae, *hvor* det *ellers* skulde være, men det staaer saa dunkelt for mig og støder paa saamange Indvendinger, at *Sikkerheden*, som jo dog er enhver Grundvolds første Dyd, synes mig ogsaa, fattes der.

O. Ja, det forundrer mig slet ikke, at du finder Sagen dunkel, thi naar du tænker paa, hvordan du *legemlig* er kommet til Verden, da staaer det jo ogsaa meget dunkelt for dig, og hvad *Sikkerheden* angaaer, da har du for Fødselen af din Moder jo heller ingen anden *Sikkerhed* end *hendes* og andre troværdige Folks *Vidnesbyrd*, og mere *Klarhed* over vor *aandelige* Fødsel eller mere *Sikkerhed* derpaa, end vi paa nogen muelig Maade kan have om vor *legemlige* Fødsel, maae vi dog vist ikke forlange og kan vist heller ikke behøve til at *begynde* med. Men hvad der forundrer mig lidt, det er, at du *ikke* synes at *føle*, at *naar* man troer, Vorherre *Jesus Christus* har virkelig selv lagt en Grundvold, og man er kommet til det *eneste* Sted, hvor den *muelig* kan være, at da maa man ogsaa *troe*, *den* er *der*.

Y. Jo, det føler jeg godt, men fordi *jeg ikke* kan see, *hvor* Grundvolden skulde ligge, naar den *ei* laae i *Daaben*, saa kunde den jo dog *muelig* ligge et andet Sted.

O. Ja, det klinger ydmygt nok, men du mener dog vel ikke, at den Grundvold *Christus* har lagt, kunde findes i *Hedenskabet* eller *udenfor* hans Huus, eller andensteds end i hans egen *Indstiftelse* til *Indgang* i hans Huus, og til *Overgang* fra *Jødedom*, **A:101***Hedenskab* eller hvad andet, man vil nævne, til *Christendom*, og er der en saadan *Indstiftelse* til af *Herren* selv, da maa det jo være *Daaben*, som da ogsaa har et saa gyldigt baade *mundligt* og *skriftligt* *Vidnesbyrd* om at være *Herrens* *Indstiftelse* til *Indgang* i hans *aandelige* Huus og Himmeriges Rige, at var *den* det alligevel *ikke*, da kunde aabenbar hvad man *ellers* vilde nævne endnu langt mindre være det.

Y. Ja, det er indlysende, og det har jeg da igrunden heller aldrig tvivlet om, at Begyndelsen til det *christelige Liv* maatte søges i Daaben, som *Skriften* jo derfor ogsaa kalder *Gienfødselsens Bad*, men om det ogsaa var ved *Daaben*, man skulde søge og kunde finde Begyndelsen til det *christelige Lys*, altsaa den christelige Børnelærdom, det syndes mig, var dog et andet Spørgsmaal, som jeg vel havde Lyst, men havde dog maaskee ikke *Ret* til at besvare med ja.

O. Ja, jeg kan jo nok vide, du ikke er paa det rene med det hemmelige Forhold mellem *Liv* og *Lys* i *aandelig* Forstand, og jeg vil derfor kun, ligesom i Forbigaaende bemærke, der staaer skrevet: i *Ordet* var *Livet* og *Livet* var Menneske-Lyset, men naar *Daaben* virkelig skal være en ny Fødsel af Vand og Aand til Guds Børn i Christo, da kan den dog som *Luther* siger, umuelig bestaae af Vand alene, men maa have et *Guds Ord* hos sig, hvori *Aanden* er, som gjør *Gierningen*, og dette kan *ikke* være et *Ord*, som nogen *Anden* end *Jesus Christus* selv har lagt til *Daaben*, ellers var *Daaben* ikke hans Indstiftelse, og hvad der *skeer* i *Daaben*, kunde ellers aldrig kiendes som *hans Gierning*, og et saadant *Guds Ord* kan umuelig lyde over *Daaben* uden at give os den *første* christelige *Oplysning*. Naar nemlig *Daaben* efter *Christi* egen Indstiftelse er *Fødselen* til et nyt *christeligt Liv*, da er det unægtelig den **A:102**første Oplysning, vi trænge til, *hvordan* en *Daab* det er, *Christus* har *indstiftet* og det kunde vi umuelig faae nogen Sikkerhed om, naar ikke *Christus* selv havde indstiftet sin *Daab* med *Ord*, som siger os det.

Y. Ja, det kan nok være, du har *Ret*, og kan vi blive *sikkre* paa, at de *Ord*, som lyder ved *vor Daab* virkelig er de samme, som *Jesus Christus* har indstiftet sin *Daab* med til et *Gienfødselsens Bad*, da er jo *Knuden* løst, saa *Lyset* følger med *Livet*, men uden at tale om alle de *Indvendinger*, man her møder, *tør du* da ogsaa *forsikkre* mig og alle om, at det er *Jesu Christi* egne *Ord* uforvanskede?

O. Da du ikke synes at lægge synderlig Vægt paa de sædvanlige *Indvendinger* mod *vor Daabs* christelige *Ægthed*, saa vil jeg heller ikke spille *Tiden* eller adspredde *Tankerne* med at giendrive dem, thi det er soleklart, at dersom *Jesus Christus* virkelig har *skabt* et *Gienfødselsens Bad* i *Daaben*, da maa han ogsaa have *opholdt* det, fordi han dertil har baade *Magt* og *Villie*, og det er et sandt *Ord*, at *Magt* og *Villie* gjør alle *Gierninger*.

Naar du derimod spørger om min *Frimodighed* til at *forsikkre* om *Ordene* ved *vor Daab*, at det er *Christi* egne *Ord*, hvormed han indstiftede *sin Daab*, da maa jeg nødvendig indskrænke min *Forsikkring* dertil, at *Christi* egne *Ord*, hvormed han indstiftede *Daaben* til et *Gienfødselsens Bad*, de *findes* virkelig ved *vor Daab* uforvanskede, om end i *Selskab* med endeel *Ord* af vore egne eller af de gamle *Præsters* og *Bispers*, som, hvor oplysende og opbyggelige de end kan være, dog *ikke* udgjør nogen *Deel* af den *christelige Børnelærdom*.

Y. Ja, at du tør forsikre *dette*, kan jeg godt forstaae, men naar du da skal adskille *Christi egne Ord* ved Daaben fra de **A:103***andre*, har du da *Sikkerhed* om *mere* end netop *Ordet* “jeg døber dig i Navnet *Faderens* og *Sønnens* og den *Helligaands*?”

O. Dette Ord er vist nok det, man *først* bliver *sikker* paa, men mener du at denne *Sikkerhed* egentlig beroer *derpaa*, at de Ord stemmer overeens med hvad vi læser hos *Mathæus* i det *otteogtyvende*, eller *derpaa*, at dette Ord har hele *Menighedens Vidnesbyrd* for at være ægte, eller endelig *derpaa* at dette Ord maa nødvendig være et *ægte, levende* Guds Ord, naar *Daaben* virkelig skal være et guddommeligt *Gienfødelsens* Bad.

Y. Ja, det sidste er jo vist nok hvad der binder Læsset, men *Skriftens Vidnesbyrd* turde dog vel være nok saa gyldigt, som *Menighedens*.

O. Det er langt fra mine Tanker, thi det er langt fra, at *alle* kan indsee, at *Gienfødselen* beroer soleklart paa *dette Ords* guddommelige *Ægthed*, og det er ligesaa langt fra, at *alle* har læst *Mathæi* Evangelium eller kan giendrive de *Lærdes* Indvendinger mod *Ægtheden* enten af det hele Evangelium eller af Ordene deri om *Daaben*, men hele **Menighedens** *Vidnesbyrd* om at med *disse Ord* skal den christelige Daab forrettes, det *kan alle* høre, det *har alle* hørt som havde Øren og brød sig om *Daaben*, og endelig var jo den *Menighed*, *Apostlerne* havde døbt, det eneste *gyldige Vidne* om, med *hvilke Ord*, *Apostlerne* havde døbt. Om derfor end *Apostelen Mathæus* havde skrevet hele sit Evangelium, som vi nu læser det, *Dagen efter* den store *Pindsefest*, da de *Tretusinde* døbt, saa var hans *Beretning* om, hvordan *Herren* havde sagt, der *skulde døbes*, dog slet intet *Vidnesbyrd* om, *hvordan* der efter *Herrens Himmelfart* virkelig *blev døbt*, og efter *Apostlernes Død* kunde man ikke spørge andre derom end *Menigheden*, der paastaaer at døbe med den *samme* Daab, som **A:104**den selv døbdes med fra *Begyndelsen*. Skulde her altsaa være *Tale* om *Skrift-Beviser*, da maatte det blive af *enkelte* *Menigheds-Lemmer*, der skriftlig vidnede om deres og *Menighedens* Daab, men det er let at indsee, at hverken var *Enkeltmandens* *Vidnesbyrd* nær saa *gyldigt*, som *hele Menighedens*, heller ikke kan noget *skriftligt* *Vidnesbyrd* af døde Folk *saaledes* afhjemles, som et *mundtligt* *Vidnesbyrd*, der bestandig gjentages og stadfæstes *offenlig* ved *Daaben*, og endelig kan kun dette *offenlige* og *lydelige* *Vidnesbyrd* være ligesaa *almindeligt*, som det *Gienfødelsens* Bad, hvortil *alle*, de *Smaa* og de *Store*, de *Vise* og *Vankundige*, trænge lige høit.

Y. Ja, det er sandt, og *Herren* har jo derhos sagt, at det var aabenbaret de *Umyndige*, hvad der var skjult for de *Lærde* og *Kloge*, hvad rigtignok aldrig kunde være *Tilfældet*, naar man maatte være lærd og klog for at faae *Sikkerhed* paa sin *Daabs* christelige *Ægthed* og *gjenfødsende* Kraft.

O. Meget rigtig, men for ikke at fordybe os i den lange *Trætte* og meget indviklede *Sag* om *Christendommens* Forhold til

menneskelig Viisdom og Forstand, gjør vi bedst i at blive ved Daaben som Gienfødelsens Bad, og det uundværlige Saligheds-Middel for Alle, som det umulig kan være uden under visse Vilkaar, hvoraf Herren nævnede det fornemste, da han sagde: hvo som troer og bliver døbt, skal blive salig!

Y. Ja, jeg seer jo nok, hvor du vil hen med det, da det er din Hoved-Paastand, at Daabs-Pagten hører nødvendig med til Daaben som dens Vilkaar, men jeg seer ikke, hvormed du vil vise Umueligheden af, at Christus kunde indstiftet sin Daab uden saadanne bestemte Vilkaar.

O. Jeg har heller ikke sagt, at jeg kunde vise Umueligheden deraf, men jeg har blot **A:105** forsikkert hvad jeg selv er sikker paa, og det ikke blot, fordi jeg føler, det var umueligt, at Herren ved Indstiftelsen af sin Daab til et uundværligt Saligheds-Middel, kunde lægge Dølgemaal paa den Tro, han ellers altid nævnede som Saligheds-Grunden, ikke blot derfor, men især, fordi Samvittigheden, altsaa den aandelige Sandheds-Følelse, oprører sig mod ethvert Saligheds-Middel, der skulde virke uafhængig af Menneskets Indvortes, saa det vilde være en af de klareste Guds-Bespottelser, om nogen vilde sige, at selv det ugudeligste Menneske blev salig, naar han kun var døbt i Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands.

Y. Det er jo forskrækkeligt, og jeg tør ikke modsige det, men det kan jo dog ikke have været nær alle deres Mening, som har paastaaet, at der ikke nødvendig hørde mere til en ægte christelig Daab.

O. Andres Meninger, som de ikke selv har sagt os, skal vi, ligesom andres Hjerter, lade Ham bedømme, som ene kan randsage dem, men jeg tør sige enhver i hans Øine, at vil han paastaae, at Daaben kan være blottet for alle Vilkaar og dog være ægte, da enten er Daaben ham intet Saligheds-Middel, men kun en gammel Kirkeskik, eller han indbilder sig, trods al Erfaring, at Daaben omskaber alle de Døbte til troende christelige Mennesker, eller han bespottet Gud, thi hvad Sammenhæng er der mellem Ret og Uret, hvad Fællesskab mellem Lys og Mørke, hvad Overensstemmelse mellem Christus og Belial, eller hvad har den Troende med den Vantro at skifte!

Naar vi derfor troer, at Vorherre Christus har indstiftet Daaben til et virkelig Gienfødelsens Bad, da føler vi ogsaa at dette Gienfødelsens Bad kun er indstiftet til hans Disipler, som, efter hans Ord, "omvender **A:106** sig og troer Evangelium," saa det maa Herren nødvendig kræve ved sin Daab.

Y. Ja, naar jeg tænker paa, at Daaben virkelig gienføder os til det evige Liv, da føler jeg vist nok, at dertil udkræves "Omvendelse og Tro," som Herren selv har sagt, og som det jo bestandig er prædikeret i hans Menighed, men at kræve disse Ting før Daaben synes dog sært, da de fleste døbes i den spæde Alder, før de veed Forskiel paa høire og venstre.

O. Ja, om det er *christeligt* at *døbe spæde Børn*, det er et ganske *andet* Spørgsmaal, hvormed vi paa ingen Maade maae fordunkle eller forvirre det store *Livs-Spørgsmaal*: hvorvidt Daaben *uden* alle *Vilkaar* kunde være det Gienfødelsens Bad og Saligheds-Middel, som vi antage og udgive den for, thi naar vi *føler*, at *det* var *umueligt*, da indseer vi ogsaa, at der ved Daaben efter Christi Indstiftelse maatte, ligesom ved *vor Daab*, være visse *Vilkaar*, eller hvad vi kalde en *Daabs-Pagt*.

Y. Ja, det indseer jeg nu ogsaa, skøndt jeg ikke veed, hvorledes man da paa en *christelig* Maade skal forsvare *Barne-Daaben*, men fordi Daaben efter Christi Indstiftelse nødvendig forudsætter hvad vi kalder en "*Daabspagt*" saa faaer man dog *ikke derved* Sikkerhed paa, at *vor Daabspagt* er den *selvsamme* som Herren sammenfødte med *sin Daab*.

O. Vi faaer vel *ikke* denne Sikkerhed *derved*, men vi faaer den dog *dermed* eller med det samme, thi naar *Daabs-Pagten* nødvendig hører med til den *christelige* Daabs *Ægthed*, da har vi det samme, *hele Menighedens* Vidnesbyrd for *Daabs-Pagtens*, som for *Daabs-Ordets* apostoliske *Ægthed*.

For Resten saa da *Barne-Daabens* Forsvarlighed ligger dig paa Hjerter, vil jeg **A:107** foreløbig trøste dig med, at den godt staaer til at redde, men ligesaa uforsvarlig, som den vilde været, hvis man havde *skaaret Daabs-Pagten fra* Herrens Indstiftelse, fordi man *ikke* fandt den *passende* ved en *Barne-Daab*, saaledes maa Daaben nødvendig blive "*død og magtesløs*," naar man betragter den *løsrevet fra Daabs-Pagten*, som udtrykker *Herrens Vilkaar* for *Gienfødselen* i Daaben.

Y. Herved kan jeg godt finde mig tilfredstillet, men hvad skal man svare dem, som vel indrømmer, at *Christus* maa have føiet visse *Vilkaar* til *sin Daab*, men at det var *ikke de samme*, som vi nu har ved *vor Daab*?

O. Man skal gjøre dem opmærksomme paa, at de derved sigter hele den *Christne Menighed*, som vi tilhører, for et *falsk* Vidnesbyrd, der engang maatte have været alle *vitterligt*, og at de derved igrunnen tillige *fornægte Jesu Christi Guddommelighed*, saa de vil selv indsee, at vi slet ikke kan ændse saadanne nærgaaende og ærerørige Beskyldninger mod *Menigheden* og *Vorherre*, med mindre vi med *soleklare Beviser* maatte *nødes dertil*.

Tænker vi imidlertid, at de mener det maaskee ikke saa ilde, da skal vi endvidere gjøre dem opmærksomme paa, at Talen her er om et *Vidnesbyrd*, som aflægges *af og for* den *hele Menighed* offentlig ved Daaben, saa at hvis der ogsaa kom en Tid, da *næsten alle* Menighedens Medlemmer vilde tie til, at den *apostoliske Daabs-Pagt* blev afskaffet eller forfalsket, saa maatte dog *Vorherre Christus* have baade *Magt* og *Villie* til at forbeholde sig i det mindste *to* eller *tre*, som bevarede hans Vidnesbyrd og hørøstet straffede det store *Frafald*, og blev nye *Stamfædre* til en *sand* apostolisk *Menighed*, der i alle Maader fordunklede og beskæmmede den

falske, saa at naar man ikke har en *saadan* Menigheds Vidnesbyrd at beraabe sig paa *imod* den Menighed, *vor Daab* og *Christendom* tilhører, da har man kun selv Skam af, uden skiellig Grund at mistænke og beskyldte denne store og for sin *Sanddruhed* vidtberømte Menighed for den grueligste *Falskhed* og *Løgnagtighed*, som der aabenbar hørte til *vitterlig* at *forfalske* Daaben efter Christi Indstiftelse og dog udgive og udraabe den for et *Gienfødelsens* og Fornylsens Bad i den *Helligaand*.

Y. Det er indlysende, men tør du da sige, at *Daabs-Ordet* og *Daabs-Pagten* udgør *hele* den christelige Børne-Lærdom, eller finder du flere Ord ved *vor Daab* som du tør regne til Daaben efter Herrens Indstiftelse?

O. Her er slet ikke Spørgsmaalet om den christelige *Børnelærdom*, som noget *skarpt* adskilt og *heelt* afsluttet, der ligesaa lidt kan findes i det *christelige*, som i det *menneskelige* *Levnetsløb* og Oplysningen derom, men Spørgsmaalet er kun om den *Grundvold*, Herren selv har lagt og det Lys, han selv har tændt til at skinne over den for alle dem, som er i Huset, altsaa her om hans *egne Ord* ved *Daaben*, der baade gør Gierningen og aabenbarer den, gjør den i Løn og aabenbarer den i Lys, er det evige Livs Ord og derved tillige Menneske-Lyset, Kiernen og Sjælen i den christelige Børnelærdom og *Kilden* til al *christelig Oplysning*, som *Daaben* til hele det *christelige Liv* og Levnet.

Veed du nu virkelig ikke selv et tredie Ord ved *vor Daab*, som du frit tør bygge paa, som *Herrens eget Ord*?

Y. Du mener vel Herrens Bøn "*Fadervor*" og den vil jo knap Modstanderne frakiende Herren, saa jeg kan umuelig drage dens *Ægthed* i Tvivl, men om den hører til *Indstiftelsens* Ord ved *Daaben*, er jo dog et andet Spørgsmaal.

A:109O. Ja, tilvisse er det et *andet* Spørgsmaal, og med Hensyn paa det *christelige Barneliv* et langt vigtigere Spørgsmaal end du maaskee formoder, men netop fordi *Herrens Bøn* har hele *Menighedens* Vidnesbyrd i hele det kirkelige Liv, kan man saameget mindre mistænke dette Vidnesbyrd ved *Daaben*, og vi maa alle føle, at "*Fadervor*" hører til Kiernen i den *christelige Børne-Lærdom*, som en levende Oplysning om, at vi ved *Daaben* virkelig gienfødes til *Guds Børn*.

Y. Ja, nu seer jeg det, at "*Fadervor*" ved *Daaben* paa en besynderlig men deilig Maade giver det guddommelige Vidnesbyrd om *Gjenfødselen*, som jeg tit har savnet ved *Daaben*, fordi jeg ikke søgde det, hvor jeg nu seer, det findes.

O. Men har du da fundet det guddommelige Vidnesbyrd om *Syndes-Forladelsen* som ikke blot vi forsikkre, skienkes i *Daaben*, men som ogsaa *Skriften* byder os søge der, og hvoraf vi kan forstaae, *Gjenfødselen* nødvendig udspringer?

Y. Nei, det Vidnesbyrd har jeg tit søgt ved *Daaben*, men ikke kunnet finde uden *forsaauidt* det vel maa ligge i Troes-Bekiendelsen om den "*Syndes-Forladelse*" som findes i Herrens Menighed, men

hvad vil du egentlig sige med det sære Udtryk at *Gienfødselen* nødvendig udspringer af *Syns-Forladelsen*?

O. Hvad du kalder mit sære Udtryk er for det første kun det samme som *Luther* siger, at Liv og Salighed følge nødvendig af Synsforladelse, og har for det andet sin gode Grund deri, at havde vi *ikke syndet*, da havde vi aldrig *mistet* vor Børneret til det evige Liv, saa at naar vi virkelig faaer Syns-Forladelse, da faaer vi ogsaa nødvendig vor Børneret igien, men *derfor* kan der vist heller ikke ved Gienfødselsens Bad fattes et Ord af Herrens Mund, som forsikkrer os om Syns-Forladelsen, |A:110 og det finder jeg i det "*Fred være med dig!*" som vi jo hverken kan tvivle om, er Herrens eget Ord, eller tvivle paa at det hører nødvendig til hans Indstiftelse af Daaben.

Y. Ja, hvad den nøie Forbindelse mellem Synsforladelsen og Gienfødselen angaaer, kan jeg godt føle, du maa have Ret, og om *Fredlysningsens Ægthed* kan der jo ingen Tvivl være, men om man tør lægge saameget i den og paastaae, at den hører nødvendig til Daaben efter Christi Indstiftelse, det synes mig dog noget tvivlsomt.

O. Synes du virkelig det, saa synes du aabenbar feil, thi *den* Herre, som befalede sine Disipler at byde "Guds-Fred" i *hvert* Huus, hvor de gik ind, kan jo dog umuelig have gjort sit *eget Huus* til en Undtagelse, og dersom *hans* "Fred med dig!" og "Fred med eder!" *ikke* var en *Forsikkring* om *Syns-Forladelse*, da havde han aabenbar heller *ikke* Magt til at forlade Synder paa Jorden, saa *hans Fred* er baade indvortes og udvortes netop det *levende Udtryk* for Syns-Forladelsen som en virkelig *Fred-Shutning* mellem Gud og det faldne Menneske.

Y. Ja, det er sandt og soleklart, hvorfor vi jo ogsaa læser, at Herren efter sin Opstandelse altid *lyste* sin *Fred* over sine Disipler, naar han aabenbarede sig for dem.

O. Ja, du kan lægge til, at derfor havde Herren udtrykkelig lovet sine Disipler, at *efterlade* dem sin *Fred*, hvad jo ikke var skeet, dersom han ikke havde efterladt dem sin *Fred-Lysning* med *Guddoms-Kraft*, der *skienker* alle Fredens Børn hvad den byder: den *Guds Fred*, hvormed der staaer skrevet, at den overgaaer al vor Forstand og forvarer vore Hjerter og Tanker i *Christo Jesu!*

Y. Tak for denne gode Oplysning! nu har jeg, Gud skee Lov! en tydelig Forestilling om den christelige Grundvold, og om Kiernen og Sjælen i den christelige Børnelærdom, og |A:111 det altsammen i hvad et Barn maa kalde en let Byrde, i *Daabs-Pagten*, *Daabs-Ordet*, *Fadervor* og *Fredlysningsen*, og jeg har ikke mindste Tvivl om, at naar jeg ret levende kan tilegne mig dette, da vil jeg føle mig *gienfødt i Daaben* til det *evige Liv!*

N. F. S. Grundtvig.